**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2024/360
**KARAR NO :** 2024/531
**KARAR TR :** 02/12/2024

**ÖZET:** 3417 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran 4853 sayılı Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanun kapsamında; tasarruf kesintisi, Kurum katkısı ve nemaların tahsili istemiyle açılan davanın, davaya konu davalı idare işleminin anılan Kanun'lar kapsamında tek taraflı kamu gücüne dayalı olarak yapıldığı anlaşıldığından, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesi gereğince İDARİYARGI YERİNDE çözümlenmesinin gerektiği hk

**K A R A R**

**Davacı :** ****
**Vekili :** ****
**Davalılar :** 1-Sosyal Güvenlik Kurumu
**Vekili :** ****
2-Hazine ve Maliye Bakanlığı

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacı vekili, müvekkilinin 1994-2001 yılları arasında **** Şirketinde çalıştığı yıllar boyunca maaşından tasarrufu teşvik primi kesildiğini, 2003 yılında yürürlüğe giren 4853 sayılı Kanun ile bu kesintilerin geri ödenmesine başlanılmasından dolayı, bu kapsamda T.C. Ziraat Bankasına ve Hazine Müsteşarlığına müracaatta bulunduğunu, müvekkiline ilk olarak kaydı bulunamadığı şeklinde cevap verildikten sonra, idareler ile yapılan yazışmalar sonucunda kaydının bulunduğunun kabul edildiğini, ancak müvekkilinden bazı bilgi ve belgeler talep edildiğini, ayrıca işveren şirket nezdinde iş müfettişi tarafından yapılan inceleme sonucunda, işveren tarafından bazı dosyaların su baskınına maruz kaldığı hususunun ileri sürüldüğünü ifade ederek, Sosyal Güvenlik Kurumu ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 3417 sayılı Kanun kapsamında maaşından kesilen tasarruf teşvik kesintisi ve birikmiş nema tutarına karşılık olarak, toplam 2.062,05 TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle, idari yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. İdari Yargıda**

2. **Ankara 17. İdare Mahkemesi 05/01/2022 tarih ve E.2021/2358, K.2022/26 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesi 18/05/2022 tarih ve E.2022/1189, K.2022/1202 sayılı kararı ile, bu karara yönelik istinaf başvurusunun incelenme olanağının bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun incelenmeksizin reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

*"...Uyuşmazlıkta, özel sektörde çalışmakta iken emekli olan davacı tarafından, 3417 sayılı Kanun kapsamında maaşından kesilen tasarruf teşvik kesintisi ve birikmiş nema tutarına karşılık olarak toplam 2.062,05-TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı, dava konusu uyuşmazlığın idari yargının bakmakla yükümlü olduğu idari para cezası işlemleri ya da davacının 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında çalışmalarından kaynaklanmadığı açık olduğundan, söz konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 5510 sayılı Yasanın 101. maddesi uyarınca "İş Mahkemesi"nin görevli bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır..."*

3.Davacı vekili aynı istemle bu kez, adli yargı yerinde dava açmıştır.

**B. Adli Yargıda**

4. **Ankara 17. İş Mahkemesi 26/10/2023 tarih ve E.2022/400, K.2023/364 sayılı kararı**ile, dava idari yargının görev alanına girdiğinden mahkemelerinin görevsizliğine, 6100 sayılı HMK 114/1-b ve HMK 115/2 maddesi gereği dava şartı noksanlığından davanın usulden reddine karar vermiş, istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi 06/03/2024 tarih ve E.2024/513, K.2024/685 sayılı kararı ile, istinaf isteminin esastan reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

*"...Görev konusu kamu düzeni ile ilgili olup, mahkemelerce re'sen gözetilmesi gerekir. İş Mahkemeleri, 5521 sayılı Kanun ile kurulmuş istisnai nitelikte özel mahkemeler olup, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106'ncı maddesi ile mülga 506 sayılı Kanun'un 134. maddesinde bu Kanunların uygulamasından doğan uyuşmazlıkların yetkili iş mahkemelerinde görüleceği, 5510 sayılı Kanun'un 101'inci maddesinde de, aksine hüküm bulunmayan hallerde, 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği düzenlenmiştir. Yargıtay 10. HD'nin 2015/12415 E 2017/8173 K sayılı ilamı da bu yöndedir.*

*Taraflar arasındaki uyuşmazlık idari bir işlemden kaynaklanmaktadır.*

*Somut olayda kamu kurumu niteliğinde olan davalılara husumet yöneltilerek kurumu belli doğrultuda tasarruf kesintisi, kurum katkısı ve nema alacağının ödenmesine ilişkin idari işlem tesis etmeye zorlayıcı hüküm kurulması amaçlandığına göre talebin idari nitelik taşıdığı kabul edilmelidir. Ayrıca tasarruf kesintilerinin ilgililerin iradeleri dışında, idarenin kamu gücü kullanılarak yapıldığı, konunun kamu hukuku alanına ilişkin olduğu gözetildiğinde; tasarruf kesintisi, kurum katkısı ve nemaların tahsili istemiyle, idareye karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğuna dair Resmi Gazete'nin 14/10/2011 gün ve 28084 mükerrer sayısında yayımlanan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 20/12/2010 tarih ve 156-328 sayılı kararı da dikkate alındığında bu tür bir uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.*

*Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2012/11-1737 E ve 2013/49 K sayılı ilamı da bu yöndedir.*

*Yargılama ve dosya kapsamına göre; 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK'nun zaman bakımından uygulama başlıklı 448.maddesinde: "Bu kanun hükümleri, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhal uygulanır." hükmünün düzenlendiği, aynı yasanın dava şartları başlıklı 114. maddesi 1/b bendinde "Yargı yolunun caiz olması" nın dava şartı olarak belirtildiği, görev kamu düzenine ilişkin olup, yargılamanın her hal ve aşamasında mahkemece kendiliğinden dikkate alınması gerektiği, aynı yasanın 115. maddesinde ise, dava şartı noksanlığı halinde davanın usulden reddedileceği belirtilip, davada belirtilen gerekçelerle idari yargı görevli olmakla, mahkememiz görevsiz bulunduğundan dava şartı noksanlığı nedeniyle, davanın usulden reddine..."*

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Ankara 17. İş Mahkemesince dava dosyaları (idari yargı dosya sureti) Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

## III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesi şöyledir:

*"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. (Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2 md.) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.*

*(...) (Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) (...) Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.*

*İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.*

*(Değişik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez.*

*İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.*

*Kanun, olağanüstü hallerde, (...) seferberlik ve savaş halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir.*

*İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."*

7. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

*"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*

*a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*

*b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam*

*yargı davaları,*

*c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.*

*2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.*

*3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"*

8. Mülga 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun'un *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanunun amacı, çalışanların aylık ve ücretlerinden tasarruf kesintisi yapılmasını, tasarruflara Devlet veya ilgili işverenlerin katkıda bulunmasını, bağımsız çalışanların gelirlerinin bir kısmının tasarrufa ayrılmasını temin etmek ve bu tasarrufların en iyi şekilde nemalandırılmasını sağlamak suretiyle çalışanların tasarruf yapmalarını teşvik etmektir."*

9. Mülga 3417 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanun hükümleri çerçevesinde;*

*a) Aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümlerine göre almakta olan kamu görevlileri ile kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kuruluşlarda çalışanların,*

*b) On ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde çalışan işçilerin,*

*c) Kanunları uyarınca sözleşmeli statüde çalışan personelin,*

*Aylık ve ücretlerinden «tasarruf kesintisi» yapılır.*

*Bu tasarruflara Devlet veya ilgili işverenlerin katkısı sağlanır.*

*1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar*

*Kurumu Kanununa tabi olarak çalışanlar gelirlerinin, bu Kanun hükümlerine göre belirlenecek kısmım tasarruf olarak her ay ilgili banka şubesine yatırırlar."*

10. Mülga 3417 sayılı Kanun'un *"Tasarruf miktarları"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

*" 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamına girenlerle ilgili tasarruflar, ilgililerin aylık veya ücretlerinden yapılacak yüzde 2 nispetindeki tasarruf kesintisi ile ilgililerin aylık veya ücretlerinin yüzde 3'ü nispetinde Devlet veya işverence sağlanacak katkının toplamından oluşur.*

*Tasarruf kesintisinin nispetini yüzde 4'e, Devlet veya işveren tarafından sağlanacak katkının nispetini yüzde 6'ya kadar yükseltmeye veya yukarıdaki nispetlere indirmeye ve .uygulama tarihlerini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.*

*2 nci maddenin son fıkrası kapsamına girenlerin yatırılacak aylık tasarruf miktarlarını, Bağ-Kur'a yatırılan azamî aylık prim tutarını aşmamak üzere tespite, gelir basamaklarına göre tasarruf miktarlarını farklılaştırmaya ve yatırılacak banka şubelerini belirlemeye, bu tasarruflarına gereğinde yapılacak aylık Devlet katkısı miktarlarını tespite, (bu konularla ilgili her türlü düzenlemeleri yapmaya ve uygulama tarihlerini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir."*

11. Mülga 3417 sayılı Kanun'un *"Tasarruf hesabı"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

*"Kurumlar bu Kanun hükümleri çerçevesinde çalışanların aylık ve ücretlerinden yapacakları tasarruf kesintisi ile sağlanacak Devlet katkılarını aylık ve ücret ödemesinin yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar T. C. Ziraat Bankasında personeli adına açtıracakları «Tasarrufu Teşvik Hesabı»na yatırırlar.*

*İşverenler işçilerinin ücretlerinden yapacakları tasarruf kesintileri ile sağlayacakları işveren katkılarını tahakkuk ettirerek, ücret ödenmesinin yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar T.C. Ziraat Bankasında işçileri adına açtıracakları «Tasarrufu Teşvik Hesabı»na yatırırlar.*

*1479 sayyılı Kanuna tabi olarak çalışanlar 3 üncü madde hükümlerine göre tespit edilecek aylık tasarruf tutarlarını, ait oldukları ayın sonuna kadar, belirlenecek ilgili banka şubelerinde kendi adlarına açtıracakları «Tasarrufu Teşvik Hesabı»na yatırırlar.*

*Yapılan katkı ve kesintiler, ilgili bankaya yatırılmasını müteakip, muhtevası Yüksek Planlama Kurulunca tespit edilip her hak sahibine verilecek bir hesap cüzdanına işlenir.*

*Bu şekilde tahsil edilen paralar tahsilatın yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar T.C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Şubesinde Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı adına açılacak «Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabına aktarılır."*

12. Mülga 3417 sayılı Kanun'un *"Nemalandırma"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

*"Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı, 4 üncü maddeye göre açılacak hesapta toplanan paraları, Yüksek Planlama Kurulunca belirlenecek esaslar dahilinde, gayrimenkul alım satımına yönelik yatırımlar hariç olmak üzere her türlü menkul kıymetlere ve verimi yüksek yatırımlara yatırmak suretiyle nemalandırır."*

13. 3417 sayılı mülga Kanun'un *"Ödemelerin zamanında yapılmaması"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

*"İşverenlerin, ücretlerden yapacakları tasarruf kesintileri ile sağlayacakları işveren katkılarını 4ncü maddede belirtilen süreler içinde ilgililerin banka hesaplarına yatırmamaları halinde, yatırılması gereken miktarlar resen veya ilgililerin başvurusu halinde Sosyal Sigortalar Kurumunca 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun primlerin tahsiline ilişkin hükümleri dairesinde tahsil olunarak alınacak gecikme zammı ile birlikte İlgili banka hesabına yatırılır.*

*Tasarruf tutarlarını süresi içinde ve tam olarak ödemeyen Bağ-Kur sigortalılarının ödemeleri gereken tutarlar 1479 sayılı Kanunun primlerin tahsiline ilişkin hükümleri çerçevesinde Bağ-Kur tarafından tahsil olunarak ilgili banka hesabına yatırılır."*

14. Mülga 3417 sayılı Kanun'un *"Düzenleme"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

*"Yüksek Planlama Kurulu;*

*a) Bu Kanun hükümleri uyarınca tasarruf kesintisi ve Devlet ve işveren katkılarına esas alınacak istihkak tutarlarının kapsamını tayine; bu kesinti ve katkılar, BağKur kapsamında olanlar bakımından tasarruf tutarları ve Devlet katkıları ile nemaların ilgili banka hesaplarına yatırılması ve 6 ncı madde uyarınca hak sahiplerine ödenmesine ilişkin usulleri tespite,*

*b) T.C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Şubesindeki hesapta toplanacak paraların nemalandırılmasında, öncelikleri tespite; bu paraları gerektiğinde diğer kamu bankalarında da nemalandırmaya; T. C. Ziraat Bankası ve diğer kamu bankaları ile bu Kanunun uygulanmasında görevlendirilen kuruluşlara hizmetleri karşılığının ne şekilde ödeneceğini tespite,*

*c) 3 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile bu Kanunun uygulanması*
*ile ilgili her türlü düzenlemeleri yapmaya,*
*Yetkilidir."*

15. 29/04/2003 tarihinde yürürlüğe giren 4853 sayılı Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanun'un 10. maddesi ile 3417 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

16. 4853 sayılı Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanun'un *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanunun amacı, 9.3.1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun uyarınca açılmış bulunan Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabında biriken paraların tasfiyesi ve bu hesaptan hak sahiplerine yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir."*

17. 4853 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanun, 3417 sayılı Kanun hükümleri uyarınca T.C. Ziraat Bankasında adlarına Tasarrufu Teşvik Hesabı açılan ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kendilerine 3417 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci ve iptal edilen üçüncü fıkraları gereği ödeme yapılmamış hak sahiplerini kapsar."*

18.4853 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanunda yer alan;*

*a) Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı : 3417 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca T.C. Ziraat Bankası nezdinde açılan hesabı,*

*b) Tasarrufu Teşvik Hesabı : Kurumlar veya işverenler tarafından, 3417 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca çalışanları adına T.C. Ziraat Bankasında açılan hesabı,*

*c) Hak sahibi : 3417 sayılı Kanunun mülga 2 nci maddesinde belirtilen çalışanların aylık ve ücretlerinden mülga 3 üncü maddesinde belirtilen oranlarda tasarruf kesintisi yapılan ve bu tasarruflara Devlet veya ilgili işverenin katkısı sağlanarak 4 üncü maddesi uyarınca adlarına Tasarrufu Teşvik Hesabı açılanlardan 6 ncı maddesinin birinci ve iptal edilen üçüncü fıkraları uyarınca kendilerine ödeme yapılmayanları,*

*d) Tasarruf kesintisi ve Devlet veya işveren katkısı : 3417 sayılı Kanunun mülga 2 nci maddesinde belirtilen çalışanların aylık ve ücretlerinden mülga 3 üncü maddesinde belirtilen oranlarda yapılan tasarruf kesintileri ve bu tasarruflara sağlanan Devlet veya ilgili işverenin katkıları,*

*e) Anapara : Tasarruf kesintisi ve Devlet veya işveren katkısı toplamını,*

*f) Nema : Hak sahiplerinin aylık veya ücretlerinden yapılan tasarruf kesintileri ve Devlet veya ilgili işverenin katkılarına ait bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kalan nema toplamını,*

*ifade eder."*

19. 4853 sayılı Kanun'un *"Süresinde ödenmeyen tasarruf kesintileri ve katkı payları"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

*"3417 sayılı Kanun hükümlerine göre, ücretlerden yapmaları gereken tasarruf kesintileri ile katkı paylarını süresi içinde ilgililer adına açılmış bulunan Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırmayan işverenlerden; yatırılması gereken miktarlar ile gecikme zammı, resen veya ilgililerin başvurusu halinde Sosyal Sigortalar Kurumunca 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun primlerin tahsiline ilişkin hükümleri dairesinde tahsil olunarak T.C. Ziraat Bankası şubelerindeki ilgili Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırılır.*

*3417 sayılı Kanunun mülga 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki personelin aylık ve ücretlerinden tasarruf kesintileri ile Devlet ve işveren katkılarını süresi içinde ilgililer adına açılmış bulunan Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırmayan kurumlar, yatırılması gereken miktarların resen veya ilgililerin başvurusu halinde yasal faiziyle birlikte T.C. Ziraat Bankası şubelerindeki ilgili Tasarrufu Teşvik Hesaplarına yatırılmasından sorumludurlar."*

20. 4853 sayılı Kanun'un *"Düzenleme"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

*"Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan, bu Kanunun uygulanması ile ilgili her türlü düzenlemeyi yapmaya yetkilidir."*

21. 4853 sayılı Kanun'un Ek-1 maddesi şöyledir:

*"(Ek: 26/12/2006-5568/4 md.)*

*Mülga 9/3/1988 tarihli ve 3417 sayılı Kanunla kurulan ve bu kapsamda hak sahiplerine yapılacak ödemelere ilişkin usûl ve esasları belirlemek üzere 24/4/2003 tarihli ve 4853 sayılı Kanunla tasfiye edilen Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabına ait tüm varlık ve yükümlülükler, 31/12/2007 tarihine kadar Hazineye devrolunur. Devre ilişkin hususları belirlemeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir. Devir tarihinden sonra hak sahiplerine yapılacak her türlü ödeme, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi kayıtları esas alınarak Banka tarafından gerçekleştirilir. Bu ödemelere ilişkin bilgi ve belgelerin Hazine Müsteşarlığına iletilmesini takiben söz konusu ödeme karşılığı tutarlar Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanmak suretiyle hak sahibine ödenmek üzere Bankaya aktarılır. Konusu suç teşkil eden fiillerden kaynaklanan ödemeler hariç hak sahiplerine fazla ödeme yapıldığının tespiti halinde, bu tutarların tahsilinden vazgeçilerek terkin edilir ve Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi yönünden gerçekleşmiş ödemelere ilişkin tüm hak ve yükümlülükler kendiliğinden sona erer.*

*Mülga 9/3/1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun ödemeleri düzenleyen 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası uyarınca sistemden çıkan tasarruf sahiplerinin sistemden çıktıkları tarihte tasarruf teşvik hesaplarında kalan Devlet veya işveren katkısı tutarları, ödenen nema tutarları mahsup edilmek kaydıyla ilk kesinti tarihinden; şahıs kesintisine tekabül eden ödenmeyen nema tutarları ise sistemden çıkış tarihinden 30 Nisan 2003 tarihine kadar olan dönem için 3417 sayılı Kanunun nemalandırmaya ilişkin 5 inci maddesinde yer alan düzenlemeye göre ve bu tarihten sonraki dönem için ise 4853 sayılı Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanunun 5 inci maddesinde belirlenen esaslar çerçevesinde Şubat 2007 sonu itibariyle değerlemeye tâbi tutularak tasarruf sahiplerine başvuru halinde defaten ödenir. Söz konusu ödemelerin hak sahibi bazında belirlenmesinde Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi kayıtları esas alınır.*

*3417 sayılı Kanunun ödemeleri düzenleyen 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası uyarınca sistemden çıkarak her ne suretle olursa olsun, işbu düzenleme tarihinden önce mülkiyet hakkı kapsamında talebi karşılanmış hak sahipleri lehine bir fark oluşması halinde, söz konusu tutar 2007 yılı Aralık ayı sonuna kadar defaten ödenir.*

*İkinci ve üçüncü fıkra düzenlemesi ile konuları kalmayacağından kapsama giren tasarruf sahipleri tarafından yargı mercilerine açılmış davalar ile icra takipleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmak suretiyle dava ve takipler sonuçlandırılır. Bu kapsamda, yargı organlarınca idare aleyhine hüküm altına alınabilecek yargılama giderleri de ilgililerinin talep etmesi halinde haklılık oranında nispî şekilde ödenerek davaların ve ihtilafların sonuçlandırılması sağlanır."*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 02/12/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyası ile idari yargı dosya suretinin 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık

bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

**B. Esasın İncelenmesi**

23. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Dava, davacının 3417 sayılı Kanun kapsamında maaşından kesilen tasarruf teşvik kesintisi ve birikmiş nema tutarına karşılık olarak toplam 2.062,05 TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

25. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri birlikte incelendiğinde, mülga 3417 sayılı Kanun'un, çalışanların gelirlerinden kesinti yapılmak suretiyle tasarrufta bulunmalarını sağlamak amacı ile düzenlendiği, Kanun kapsamında olan çalışanların belirtildiği ve bu çalışanların hesabından kendi iradelerine bağlı olmaksızın Kanun gereğince ve Kanun'un verdiği yetkiye dayalı olarak Devlet ya da ilgili işveren tarafından kesinti yapılacağı ve katkı sağlanacağının belirtildiği, kesintilerin ve katkıların ne şekilde yapılacağının kural ve esaslara bağlandığı, kamu kurumunda çalışmayan işçiler yönü ile tasarruf kesintilerinin ne şekilde yapılacağının belirtildiği, tasarrufların nasıl nemalandırılacağının düzenlendiği, bu Kanun çerçevesinde yapılacak kesintiler üzerinde tasarruf, tespit ve değerlendirme yetkisinin Yüksek Planlama Kurulu'na ait olduğunun belirtildiği; 4853 sayılı Kanun'un ise salt 3417 sayılı Kanun uyarınca yapılan tasarrufların tasfiyesine yönelik, usul ve esasların belirlenmesi amacı ile yürürlüğe girdiği, tasfiyeye ilişkin hükümler çerçevesinde kimlere ödeme yapılacağının düzenlendiği, 3417 sayılı Kanun uyarınca çalışanların maaşlarından kesilen fakat adlarına banka hesabına yatırılmayan meblağların, SGK tarafından 506 sayılı Kanun'da düzenlenen primlerin tahsiline ilişkin usuller çerçevesinde, ilgilisinden tahsil edilerek T.C. Ziraat Bankası'na çalışan işçi adına açtırılan hesaba yatırılacağının belirtildiği, tasfiyeye ilişkin düzenleme yetkisinin Hazine Müsteşarlığına verildiği, çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabına ait tüm varlık ve yükümlülüklerin 31/12/2007 tarihine kadar Hazineye devrolacağı, devir tarihinden sonra hak sahiplerine yapılacak her türlü ödemelerin Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi kayıtları esas alınarak Banka tarafından gerçekleştirileceğinin hüküm altına alındığı görülmüştür.

26. Dava dosyası incelendiğinde; davacının özel bir şirkette işçi olarak çalıştığı, maaşından 3417 sayılı Kanun uyarınca kesinti yapıldığı, 3417 sayılı Kanun'un 29/04/2003 tarihinde 4853 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırıldığı ve çalışanlardan 3417 sayılı Kanun uyarınca kesilen tasarrufların tasfiyesi ve iadesi yoluna gidildiği; bu aşamada, davacının maaşından yapılan kesintinin T.C. Ziraat Bankasına davacı adına olan hesaba yatırılmadığı, bu nedenle davacının 3417 sayılı Kanun uyarınca maaşından yapılan kesintiler ile, 4853 sayılı Kanun'un 5. maddesi gereğince öngörülen nema alacağını temin edemediği ve eldeki davayı açtığı anlaşılmıştır.

27. Dosya kapsamında yapılan inceleme sonucu elde edilen tespitler neticesinde;davaya konu edilen kesinti ve devlet katkısının, 3417 sayılı Kanun uyarınca tahsil ve temin edildiği, yine aynı Kanun gereğince TC Ziraat Bankası'nda davacı adına açılan hesaba yatırılması gerektiği, 4853 sayılı Kanun ile 3417 sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırıldığı ve kesilen tutarların nemaları ile birlikte ilgililerine ödenmesine karar verildiği, Kanun gereğince 31/12/2007 tarihine kadar yapılacak ödemelerde 4853 sayılı Kanun'un 5 ve 6; 31/12/2007 yılından sonraki ödemelerde ise 4853 sayılı Kanun'un ek 1. maddesi uyarınca öngörülen usule uygun olarak tasfiyenin yapılmasına geçildiği, davacının da ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan kesinti ve nema alacağının kendisine iadesini istediği anlaşılmakla; kesintilerin ilgililerin iradeleri dışında, idarenin kamu gücü kullanılarak yapıldığı, davacı özel bir şirkette çalışmasına ve işverenin kamu idaresi olmamasına karşın, 3417 ve 4853 sayılı Kanun'lar uyarınca kişilerin isteği dışında yapılması gereken tasarrufu teşvik kesintilerinde işveren dışında davalı idareye de yasal sorumluluk yüklendiği, dolayısıyla konunun kamu hukuku alanına ilişkin olduğu gözetildiğinde; tasarruf kesintisi, kurum katkısı ve nemaların tahsili istemiyle, anılan İdareye/idarelere karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 17. İdare Mahkemesinin 05/01/2022 tarih ve E.2021/2358, K.2022/26 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 17. İdare Mahkemesinin 05/01/2022 tarih ve E.2021/2358, K.2022/26 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

02/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan Vekili | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Kenan | Nilgün | Doğan | Eyüp |
| YAŞAR | TAŞ | AĞIRMAN | SARICALAR |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |